

Afz. NGV afd. Utrecht
Vogelaarsweide 3
3437 DD Nieuwegein

TNT Post
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

ngv

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

1917 Kiesgerechtigde vrouwen voor het stembureau in gemeentehuis Abcoude

www.ontdekjouwverhaal.nl

Stichtse Herald

Tijdschrift van de NGV afdeling Utrecht

31e Jaargang, nummer 4 – november 2019

LIJST DER KIEZERS

Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
van de Provinciale Staten en van
den Gemeenteraad.

Volgnr.	NAAM	VOORNAMEN	Woonplaats voor 1917	Woonplaats nu	Woonplaats na 1917
1301	Loontjens	de	Landert		
1302	Loontjens	de	Landert		
1303	Loontjens	de	Landert		
1304	Loontjens	de	Landert		
1305	Loontjens	de	Landert		
1306	Loontjens	de	Landert		
1307	Loontjens	de	Landert		
1308	Loontjens	de	Landert		
1309	Loontjens	de	Landert		
1310	Loontjens	de	Landert		
1311	Loontjens	de	Landert		
1312	Loontjens	de	Landert		
1313	Loontjens	de	Landert		
1314	Loontjens	de	Landert		
1315	Loontjens	de	Landert		
1316	Loontjens	de	Landert		
1317	Loontjens	de	Landert		
1318	Loontjens	de	Landert		
1319	Loontjens	de	Landert		
1320	Loontjens	de	Landert		
1321	Loontjens	de	Landert		
1322	Loontjens	de	Landert		
1323	Loontjens	de	Landert		
1324	Loontjens	de	Landert		
1325	Loontjens	de	Landert		
1326	Loontjens	de	Landert		
1327	Loontjens	de	Landert		
1328	Loontjens	de	Landert		
1329	Loontjens	de	Landert		
1330	Loontjens	de	Landert		
1331	Loontjens	de	Landert		
1332	Loontjens	de	Landert		
1333	Loontjens	de	Landert		
1334	Loontjens	de	Landert		
1335	Loontjens	de	Landert		
1336	Loontjens	de	Landert		
1337	Loontjens	de	Landert		
1338	Loontjens	de	Landert		
1339	Loontjens	de	Landert		
1340	Loontjens	de	Landert		
1341	Loontjens	de	Landert		
1342	Loontjens	de	Landert		
1343	Loontjens	de	Landert		
1344	Loontjens	de	Landert		
1345	Loontjens	de	Landert		
1346	Loontjens	de	Landert		
1347	Loontjens	de	Landert		
1348	Loontjens	de	Landert		
1349	Loontjens	de	Landert		
1350	Loontjens	de	Landert		
1351	Loontjens	de	Landert		
1352	Loontjens	de	Landert		
1353	Loontjens	de	Landert		
1354	Loontjens	de	Landert		
1355	Loontjens	de	Landert		
1356	Loontjens	de	Landert		
1357	Loontjens	de	Landert		
1358	Loontjens	de	Landert		
1359	Loontjens	de	Landert		
1360	Loontjens	de	Landert		
1361	Loontjens	de	Landert		
1362	Loontjens	de	Landert		
1363	Loontjens	de	Landert		
1364	Loontjens	de	Landert		
1365	Loontjens	de	Landert		
1366	Loontjens	de	Landert		
1367	Loontjens	de	Landert		
1368	Loontjens	de	Landert		
1369	Loontjens	de	Landert		
1370	Loontjens	de	Landert		
1371	Loontjens	de	Landert		
1372	Loontjens	de	Landert		
1373	Loontjens	de	Landert		
1374	Loontjens	de	Landert		
1375	Loontjens	de	Landert		
1376	Loontjens	de	Landert		
1377	Loontjens	de	Landert		
1378	Loontjens	de	Landert		
1379	Loontjens	de	Landert		
1380	Loontjens	de	Landert		
1381	Loontjens	de	Landert		
1382	Loontjens	de	Landert		
1383	Loontjens	de	Landert		
1384	Loontjens	de	Landert		
1385	Loontjens	de	Landert		
1386	Loontjens	de	Landert		
1387	Loontjens	de	Landert		
1388	Loontjens	de	Landert		
1389	Loontjens	de	Landert		
1390	Loontjens	de	Landert		
1391	Loontjens	de	Landert		
1392	Loontjens	de	Landert		
1393	Loontjens	de	Landert		
1394	Loontjens	de	Landert		
1395	Loontjens	de	Landert		
1396	Loontjens	de	Landert		
1397	Loontjens	de	Landert		
1398	Loontjens	de	Landert		
1399	Loontjens	de	Landert		
1400	Loontjens	de	Landert		

De STICHTSE HERAUT verschijnt in februari, april, augustus en november.
ISSN nummer 2542-4076

Bijdragen voor het volgende nummer, zo mogelijk met een illustratie, worden gaarne ingewacht één maand voor verschijning (lieftst per e-mail).
Voor niet ondertekende artikelen is de redactie verantwoordelijk.
Overname van artikelen is toegestaan mits de bron vermeld wordt.

De STICHTSE HERAUT wordt verspreid naar alle leden van de NGV afd. Utrecht. Zij die geen lid zijn van de NGV, kunnen zich op de STICHTSE HERAUT abonneren tegen betaling van € 11,00 per jaar. Opgave bij de penningmeester (adres z.o.z.).

NGV afd. UTRECHT (regio Woerden > Wijk bij Duurstede en Ronde Venen > Vianen)
Afdelingsavonden: elke 2e woensdag van de maand, met uitzondering van de zomermaanden (verdere informatie op de binnenzijde van de omslag).
Website: <http://utr.ngv-afdelingen.nl/> Voor afdelingsnieuws: registreer u op <https://ontdekjouwverhaal.nl/registration/> !

Voor adreswijzigingen en informatie over het lidmaatschap van de NGV gelieve u zich te wenden tot: NGV, Postbus 50, 3980 CB Bunnik, of per e-mail: info@ngv.nl.

ente UTRECHT.

LIJST

artikel 28, tweede lid, der Kieswet
de namen van personen die in 1917
p de Kiezerslijst zijn gebracht.

Vastgesteld den 22 Maart 1917.

Informaticentrum NGV, Bunnik

UIT ONZE AFDELING

Bijeenkomsten

De bijeenkomsten vinden plaats op de tweede woensdag van de maand in de zaal achter de Tuindorpkerk, Prof. Suringarlaan 1 te Utrecht. We beginnen steeds om **19.30 uur** (de zaal is al open om 19.15 uur), zodat u volop in de gelegenheid bent om de bibliotheek te bezoeken, de contactdienst en het prikbord te raadplegen en om met andere leden van gedachten te wisselen. Vanaf 19.30 uur kunt u ook de helpdesk raadplegen, Herman Veerkamp staan dan tot uw beschikking. Ook kunt u van te voren uw vraag doormailen: hermanveerkamp@xs4all.nl
De lezingen vangen aan om **20.00 uur**.

Zaterdag 9 november 2019 In het Informatiecentrum NGV, Kosterijland 3 te Bunnik wordt op 9 november door de NGV afdelingen Amersfoort e.o., Amsterdam e.o., Gooiland en Utrecht een **Beginnersdag Genealogie** georganiseerd voor zowel leden als niet-leden. Zie voor informatie over het programma en aanmelding elders dit nummer en onze website.

Woensdag 13 november 2019 vindt de afdelingsledenvergadering plaats. Start 19.30 uur. Daarna is er weer tijd voor Tienminutenpraatjes; wilt u iets vertellen over uw familie, uw onderzoek, een bijzondere vondst of bron, laat dat dan weten aan Emmy Miltenburg, e-mail emmy.miltenburg@live.nl Daarna is er tijd voor vragen en tips aan elkaar.

Woensdag 11 december 2019 is er een lezing door Mw Nettie Stoppelenburg over het belang van genealogische bronnen en de toegang daarop bij het onderzoek naar de nieuwe expositie in Het Utrechts Archief over de geschiedenis van Utrecht. Een kijkje achter de schermen.

Woensdag 8 januari 2020 vindt de Nieuwjaarsbijeenkomst plaats. Naast het uitwisselen van Nieuwjaarswensen is er gelegenheid om genealogische gegevens en vragen uit te wisselen. Neem uw laptop mee! Op **12 februari 2020** spreekt de heer Dekker en op **11 maart** de heer Roelofs.

Zie voor de toelichtingen op de lezingen de agenda op de website van de NGV, afdeling Utrecht <http://utr.ngv-afdelingen.nl/> of op Facebook <https://nl-nl.facebook.com>

Adressen Afdelingsbestuur NGV afd. Utrecht

Voorzitter: Dhr. C.H. de Jong, Park Arenberg 21, 3731 EN De Bilt, tel. 030-2205749, e-mail: voorzitter-utr@ngv.nl

Vice-voorzitter: Mevr. Y.A. Jansen- Linse, Park Arenberg 14, 3731 ES De Bilt, tel. 030-2201049, e-mail: yalinse@planet.nl

Secretaris: Mevr. M.Y.A. Lambermont, Vogelaarsweide 3, 3437 DD Nieuwegein, tel. 030-6048079, e-mail: secretaris-utr@ngv.nl

Penningmeester: Dhr.J.P. Kasius, Warinenpoort 1, 3991 JZ Houten, e-mail: penningmeester-utr@ngv.nl , tel. 06-54308244.

Leden: Mevr. E.P.C.M. Miltenburg, Rembrandthage 472, 3437 PC Nieuwegein, tel. 030-6000059, e-mail: emmy.miltenburg@live.nl

Afdelingsafgevaardigden:

J.P. Kasius (afgevaardigde) en Y.A.Jansen-Linse (plaatsvervanger)

Overige functionarissen:

Bibliotheek: vacature

Contactdienst: Mevr. M.Y.A. Lambermont (adres: zie boven)

PR (public relations): Mevr. Y. A. Jansen-Linse (adres: zie boven)

Redactie Stichtse Heraut:

Mevr. Y.A. Jansen-Linse, Mevr. M.Y.A. Lambermont (adres: zie boven), Dhr. R. van der Hof, e-mail: rob@vanderhof.nl

Contactpersonen van de werkgroepen:

Genealogische informatie: Yvonne Jansen- Linse, yalinse@planet.nl

Genealogisch computergebruik: Herman Veerkamp,

hermanveerkamp@xs4all.nl.

Lezingen: Mevr. E.P.C.M. Miltenburg (adres: zie boven)

Webmaster: Dhr. Roel Hagen, e-mail: hagro01@hotmail.com

Voorouderspreekuur

elke **eerste woensdag** van de maand

van **10.30 uur tot 12.30 uur** in

Het Utrechts Archief. Alexander Numankade 199. Utrecht

STICHTSE HERAUT, 31^e jaargang, nr. 4, november 2019
Contactorgaan van de Nederlandse Genealogische Vereniging afd.
Utrecht. Voortzetting van 'De Stichtsche Heraut'
Tijdelijk redactieadres: Park Arenberg 14, 3731ES De Bilt
E-mail: yalinse@planet.nl

VAN DE REDACTIE

Het Herfstnummer van de Stichtse Heraut, het laatste van 2019 treft u hierbij aan. 100 jaar geleden, in 1919, werd het actieve en passieve vrouwenkiesrecht ingevoerd. Tentoonstellingen, lezingen en artikelen zijn aan deze gebeurtenis in Nederland gewijd. In deze Heraut is enige ruimte benut aan vrouwen o.a. door middel van het verslag van de lezing van oktober. Een beperkte aandacht weliswaar maar voor een zeer breed en belangrijk onderwerp. De helft van onze voorouders bestaat tenslotte uit vrouwen!

Het komend jaar zal de bevrijding van Nederland worden herdacht: in 2020 is het 75 jaar geleden dat de tweede wereldoorlog werd beëindigd. In 2015 konden er veel bijdragen worden opgenomen in de Heraut die te maken hadden met persoonlijke herinneringen, genealogieën, familieverhalen, foto's en voorwerpen met een verhaal etc. met betrekking tot die oorlogsjaren.

Ook het komend jaar ontvangen wij graag uw bijdragen die te maken hebben met herinneringen aan de oorlogstijd en de bevrijding.

In deze Heraut zijn weer gevarieerde stukjes opgenomen; het is altijd leuk om de bijzondere ervaringen van genealogische onderzoekers te lezen. Hoe men tijdens onderzoek of tijdens een bezoek aan het archief tot onverwachte, verrassende uitkomsten kan komen. Je kunt het zien als een uitnodiging, zelfs een aansporing om eens een nieuwe, niet voor de hand liggende bron te raadplegen of naar een archief te gaan.

Graag horen wij van uw wederwaardigheden!

En na deze verzoeken ook nog een oproep om een cirkeldiagram op te sturen!

De nu opgenomen kwartierstaat geeft een informatief beeld weer van het resultaat van een onderzoek. Wellicht vindt u een aanknopingspunt!

Tenslotte is er al iets te lezen van het voorjaarsprogramma.

Wij hopen op uw aanwezigheid!

Kopij voor de Stichtse Heraut nr.1, graag insturen vóór 13 januari 2020 naar het redactieadres yalinse@planet.nl

VAN DE VOORZITTER

Het is goed om af en toe stil te staan bij wat we aan het doen zijn als vereniging. Wie zoekt op onze website, vindt wat onze doelstelling ('missie') is: "We leren jou je familiegeschiedenis te onderzoeken." Dat is een duidelijke boodschap en de meeste van onze activiteiten, afdelingsavonden, excursies en onze verenigingsbladen passen inderdaad in die doelstelling. Toch zijn die activiteiten niet het enige waar het in de NGV om draait. Voor het realiseren van die doelstelling zijn ook leden nodig. En, omdat we nu eenmaal niet het eeuwige leven hebben, is er ook voortdurend behoefte aan nieuwe leden. Dat kunnen ook mensen zijn die nu nog nauwelijks weten hoe ze moeten beginnen met het maken van een stamboom. Misschien kunnen zij over een aantal jaren meehelpen aan de organisatie van de NGV en op hun beurt weer nieuwe leden helpen bij hun eerste stappen. De komende tijd gaan we meer aandacht geven aan het werven van nieuwe leden. Eén van de initiatieven in dit verband is de organisatie van een dag voor beginners: leden en niet-leden. We doen dat samen met vier andere afdelingen uit de regio. Op pag. 83 in deze Stichtse Heraut leest u meer over deze dag.

We hopen uiteraard dat de dag een succes wordt: dat we een paar mensen die recent lid geworden zijn kunnen helpen met de eerste stappen op het gebied van de genealogie, maar ook dat we een paar nieuwe leden kunnen werven. Het is maar één initiatief, er volgen er meer. U hoeft niet te wachten op onze plannen. U kunt nu al proberen mensen in uw omgeving enthousiast te maken voor onze hobby. Vertel uw kennissen over de NGV, geef ze een folder, neem ze een keer mee naar een afdelingsavond of beter nog: maak ze meteen lid. Voor nieuwe leden is er een speciale contributieregeling: geen € 45 per jaar, maar eenmalig € 35 voor een lidmaatschap tot het einde van 2020. Succes!

Casper de Jong
voorzitter NGV afd. Utrecht

Genealogische vraag

Graag roep ik de hulp in van medeleden van de NGV uit Utrecht bij het vinden van twee overlijdensdata, waar ik tot nog toe tevergeefs naar heb gezocht.

Het betreft de overlijdensplaats en -datum van Johannes Goené (ook wel gespeld Goene of Goenee) geboren te Utrecht 26 mei 1830 (akte nr. 684) uit Arie Goenee x Anto(i)netta van Gorcum (ook wel gespeld Gorcom, Gorkum of Gorkom). Hij trouwde te Utrecht op 29 juli 1857 (akte nr. 230) met Anna Elisabeth van Piggelen, geboren te Utrecht 15 september 1828 (akte nr. 1171) uit Adrianus van Piggelen x Elisabeth van Vliet. Ook haar overlijdensplaats en -datum heb ik nog niet kunnen achterhalen. Graag ben ik tot wederdienst bereid. Marinus Vink, e-mail vinklarenbeek@kpnmail.nl

Agenda ledenvergadering afdeling Utrecht

13 november 2019 aanvang 19:30 uur

1. Opening
2. Ingekomen stukken
3. Mededelingen
4. Notulen afdelingsledenvergadering van 10 april 2019
5. Begroting 2020, door penningmeester Sjack Kasius
6. Vooruitblik en eventuele bespreekpunten van de AV op 23 november 2019
7. Rondvraag
8. Sluiting

Notulen ledenvergadering NGV-afdeling Utrecht

Van 10 april 2019 Notulist: Marijke Lambermont

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet allen welkom.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

We hebben bericht van verhindering ontvangen van Aat Oosterbroek en Herman Vermaat.

3. Notulen afdelingsledenvergadering 14 november 2018

Verslag extra ledenvergadering 13 februari 2019

Geen opmerkingen. De notulen en het verslag worden goedgekeurd.

4a. Jaarverslag 2018

Geen opmerkingen. Het jaarverslag wordt vastgesteld.

4b. Financieel verslag 2018

We hebben in 2018 € 10.741 uitgegeven. Dat is een record. Dit komt door de drukkosten van de jubileumuitgave van de Stichtse Heraut, die een kleine € 7.000 bedroegen. We hebben de hele begroting gebruikt en ongeveer € 1.800 aan inkomsten van elders gehaald, waarvan € 750 uit bijdragen van leden. De rest hebben we bekostigd uit de ASD-rekening (speciale doeleinden). Daar is nu nog ca. € 8.000 over.

5. Verslag kascontrolecommissie over 2018

Arie van Walbeek en Nieske Schurer hebben de boeken gecontroleerd en in orde bevonden. Daarop stelt de vergadering de jaarrekening ongewijzigd vast en dechargeert de penningmeester.

6. (Her)benoeming kascontrolecommissie + reserve kascommissielid

Arie van Walbeek en Nieske Schurer zijn bereid om nog een keer in de kascontrolecommissie plaats te nemen en worden herbenoemd. Mw. Y.J.M. Hentenaar wordt benoemd tot reserve kascommissielid.

7. Verkiezing afdelingsafgevaardigden

Sjack Kasius vertelt wat er speelt op financieel gebied binnen de vereniging. Er hebben de nodige mutaties binnen het hoofdbestuur plaatsgevonden. We hebben het verenigingscentrum gehuurd met een contract voor 10 jaar en we zijn een

nieuw, kostbaar ICT-project begonnen. Alles bij elkaar is vorig jaar € 70.000 à € 75.000 meer uitgegeven dan er inkomsten zijn. Dat zal dit jaar het zelfde zijn. Dit

kan niet zo blijven want dan is de vereniging over een paar jaar failliet. Daarom heeft het HB een financiële commissie ingesteld, bestaande uit Sjack Kasius en John van den Berg, om te bekijken wat gedaan kan worden om de uitgaven te beperken. De commissie heeft de leden van het HB geïnterviewd en afspraken gemaakt met externe partijen, zoals de directie van het CBG, My Heritage, en het Koninklijk Genootschap voor Geslachts- en Wapenkunde, over hoe zij de toekomst zien.

De commissie stelt voor om kosten te besparen door de afdelingsbladen te integreren in Gens Nostra. Hoe dat dan opgelost moet worden voor mensen die lid zijn van twee afdelingen wordt nog nader bekeken.

Het verenigingscentrum in Bunnik is een grote kostenpost, trekt weinig bezoekers en er kunnen geen bijeenkomsten worden gehouden. De commissie vindt dat het verenigingscentrum meer gebruikt moet worden door evenementen met een landelijke uitstraling te organiseren. Daarom stelt de commissie voor om de bibliotheek naar beneden te verplaatsen en de ruimte boven als tentoonstellings- en ontmoetingsruimte te gaan gebruiken. Er moet gekeken worden waar behoefte aan is en de kwaliteit moet omhoog. Het streven is om weer terug te komen op 10.000 leden.

Er worden vragen gesteld over de contributiebetaling. Sommigen hebben voor 2019 nog geen factuur ontvangen en anderen wel. Dit is vorig jaar niet goed verlopen en loopt nog steeds niet goed. Dit is van levensbelang voor de vereniging en een van de eerste dingen waar je naar moet kijken.

Sjack Kasius wordt herkozen als afdelingsafgevaardigde en Yvonne Jansen als plaatsvervangend afdelingsafgevaardigde.

8. Bestuursverkiezingen

Volgens het rooster van aftreden is Yvonne Jansen-Linse aftredend. Zij stelt zich herkiesbaar en wordt bij acclamatie herbenoemd.

9. Activiteiten 2019

Alle afdelingsavonden zijn ingevuld behalve de laatste twee.

Op 11 mei staat een stadswandeling in de binnenstad van Utrecht onder leiding van gidsen van het Gilde op het programma. Nadere informatie volgt binnenkort per e-mail.

In het najaar zijn we van plan een beginnersbijeenkomst te organiseren in Bunnik. Bij voorkeur doen we dit met een paar afdelingen samen. De bijeenkomst zal gaan over de basale dingen in de genealogie en is bestemd voor zowel mensen die net lid zijn als mensen die nog geen lid zijn.

10. HB vergaderpunten voor de ALV van 25 mei 2019

Het belangrijkste onderwerp dat besproken zal worden zijn de financiën van de vereniging. Zie onder punt 7.

11. Rondvraag

Bert van Bemmelen werkt als vrijwilliger in het Volksbuurtmuseum. In het museum liggen mappen met gegevens over mensen die in Wijk C hebben gewoond. Hij helpt mensen met het zoeken naar hun voorouders en probeert zo interesse te wekken voor genealogie en de NGV.

12. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

NIEUWE LEDEN

Dhr. A.G. Tenhaeff
Dhr. A.J.J. Besseling

Wijk bij Duurstede
Utrecht

LEZING

“Woeste wijven en wijze vrouwen” door Wendy de Keizer op 11-09-2019

Verslag door Marijke Lambermont

Wendy de Keizer is geschiedkundige en sinds 13 jaar stadsgids en geeft lezingen. De meeste geschiedenis is geschreven door mannen over mannen. Vanaf 1960 is er steeds meer aandacht voor cultuurgeschiedenis. Pas vanaf de tweede feministische revolutie in de jaren '70 spelen vrouwen een belangrijkere rol in de geschiedenis. De vrouwen die voor die tijd in de geschiedenisboekjes staan zijn geen doorsnee vrouwen maar moedige woeste wieven.

Dirkje Kuik (1929-2008) werd in 1929 te Utrecht geboren als William Diederich Kuik. Hij voelde zich vrouw en droeg rokjes naar school. Zijn ouders vonden dat goed. In 1979 liet hij zich in een ziekenhuis in Londen opereren en ging sindsdien geheel door het leven als vrouw. Over haar operatie en belevenissen als transgender schreef zij *Huishoudboekje met rozijnen*. Zij studeerde aan de Rijksacademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam. Zij was werkzaam als graficus, illustrator en tekenaar. Daarnaast was zij schrijver en dichter.

Zuster Bertken (1426/1427 – 1514) werd geboren als Berta Jacobsdr en was een dochter van een kanunnik, een hoge geestelijke die geacht werd celibatair te leven. Zij schaamde zich daarvoor en vond dat zij boete moest doen. Daarom liet zij zich rond haar dertigste in metselen in een cel aan het koor van de Buurkerk. Een kluizenares gold als dood voor de wereld; daarom werd bij inkluizing het requiem voor de doden gezongen. Zij kon slechts contact hebben met de buitenwereld door een klein luikje. Hierdoor werd zij voorzien van voedsel en konden mensen haar op vaste tijden spreken of om advies vragen. Via een ander luikje aan de zijde van het koor van de kerk kon zij de mis bijwonen. Zij schreef haar memoires, liederen en religieuze teksten. Haar

leefomstandigheden waren spartaans: zij droeg een bruine pij, had blote voeten en gebruikte louter veganistisch voedsel. Op 87-jarige leeftijd overleed zij na 57 jaar in de cel te hebben doorgebracht. Een andere vrouw die zich liet inkluisen was Alyt Ponciaens die tussen 1460 en 1490 in een kluis in de Jacobikerk woonde.

Benedicta was een dochter van bisschop Ansfried die in 1006 op Hohorst bij Leusden de Sint Pauluskapel stichtte. Deze groeide uit tot een monnikenklooster dat later verplaatst werd naar Utrecht. Dit was de voorloper van de Paulusabdij in Utrecht. Toen Ansfried was overleden wilden de monniken hem in de abdij begraven, hij was daarvan immers de stichter. De Utrechters vonden echter dat de bisschop van Utrecht in Utrecht begraven moest worden. Benedicta wilde echter dat haar vader op Hohorst zou begraven worden en hoe de Utrechters ook smeekten, Benedicta bleef bij haar beslissing. Toen brak er echter plosteling brand uit op de heuvel waar net de sarcofaag naartoe werd gebracht. Gebruikmakend van de verwarring die daardoor ontstond, ontvreemden de Utrechters het lijk van Ansfried en brachten het in een bootje naar de overkant van de Eem. De monniken van de Hohorst zagen dit en grepen direct de wapens. Er dreigde een vechtpartij uit te breken tussen de kanunniken uit Utrecht en de monniken van de abdij. Benedicta wierp zich echter tussen de beide partijen en smeekte geen bloed te vergieten over haar vaders lijk. Ze gaf de Utrechters toestemming haar vader in Utrecht te begraven. Met een boot werd Ansfrieds lichaam over de Rijn naar Utrecht gebracht, waar hij in de Dom werd begraven.

Birgitta van Zweden (1303-1373) was een Rooms-Katholiek mysticus die wordt vereerd als heilige. Zij is bekend geworden door haar visioenen en boodschappen. Zij was de dochter van Birger Persson, adellijk rechter te Finsta, ten zuidoosten van Uppsala in Zweden. Zij was zeer begaafd en intelligent. Op jonge leeftijd kende ze al Latijn. Als kind had ze dikwijls visioenen. Al op 8-jarige leeftijd is Maria aan haar verschenen. Zij schreef dit op met een ganzenveer. Op haar twaalfde werd zij uitgehuwelijkt aan de edelman Ulf Gudmarsson en op haar dertiende kreeg zij haar eerste kind. In totaal kreeg zij acht kinderen. Birgitta begon haar leven als actief religieuze pas toen haar echtgenoot in 1344 overleed. Ze stichtte de kloosterorden van de birgittinessen en birgittijnen. In bepaalde opzichten was zij vooruitstrevend voor haar tijd. Zo moesten er in de kloosterorde méér vrouwen dan mannen wonen. Sterker nog: een vrouw moest er de leiding krijgen. Een risicovol standpunt, dat als ketters kon worden gezien. Op latere leeftijd verhuisde ze naar Rome.

In Utrecht woonden er in het begin van de 15e eeuw begijnen in de tegenwoordige Brigittenstraat. Na enige verandering van woonplek traden zij

toe tot de orde van de Heilige Birgitta, in 1484. Dit werd het Brigittenklooster, in het pand op de hoek van de Nieuwe Gracht e de Brigittenstraat.

Cornelia Spaens (actief Utrecht 1566) behoorde tot de fervente aanhangers van het opkomende protestantisme. Het hele gezin Spaens was in 1566 nauw betrokken bij de beeldenstorm in Utrecht, maar Cornelia lijkt daarbij de drijvende kracht geweest te zijn. Al voordat de Raad van Beroerten zijn onderzoek naar en vervolging van de aanstichters van de 'troebelen' begon, werd Cornelia gearresteerd en vastgezet in de stadsgevangenis in het huis Hasenberch. Cornelia bekende bij haar arrestatie een toegewijd bezoeker te zijn geweest van de nieuwe gereformeerde preken. Zij had in haar huis verboden bijeenkomsten belegd en de predikanten onderdak verschaft. Ook haar betrokkenheid bij de beeldenstorm verhulde zij niet. Op 10 januari 1567 was Cornelia de eerste van de Utrechtse nieuwgezinden die door de Raad van Beroerten werd ingedaagd. Ze was er inmiddels echter in geslaagd uit te breken, zodat de Raad haar als voortvluchtig moest aanmerken. Op grond van deze vroege arrestatie kreeg zij later een 'plaats aan het hoofd van de Utrechtse martelaren', ofschoon zij slechts bij verstek was veroordeeld tot verbanning, en er van martelaarschap dus niet echt sprake was.

Trijn van Leemput (ca. 1530-1607) werd geboren als Catrijn Willem Claesdr Voornen. Zij trouwde ca. 1550 met Jan Jacobsz van Leemput en kreeg met hem drie kinderen. Haar man was hopman, bierbrouwer en molenaar. Het echtpaar was niet onbemiddeld en bezat meerdere huizen in Utrecht. Van 1529-1532 werd in opdracht van keizer Karel V kasteel Vredenburg gebouwd. Na de Pacificatie van Gent in 1576, waarbij de Nederlanders besloten de Spanjaarden te verdrijven, volgde een beleg van zeven weken van het kasteel door de Nederlandse rebellen. Na onderhandelingen vertrok het Spaanse garnizoen uit het kasteel. De burgers van Utrecht eisten dat het kasteel gesloopt zou worden, maar de Staten van Utrecht waren hier op tegen. Op 2 mei 1577 besloten de Utrechters, onder leiding van Trijn van Leemput, om het kasteel dan maar zelf te slopen. Met een grote groep vrouwen trok zij op naar het kasteel. Daar aangekomen gaf ze het sein tot slopen door de eerste stenen los te wrikken. Hierna begonnen de andere burgers de muren van het kasteel met bijlen, hamers en houwelen af te breken. Voordat Trijn van Leemput optrok naar het kasteel, had ze het al eerder aan de stok gekregen met twee Spaanse soldaten die bij haar in huis inwoonden. Nadat ze de soldaten op diefstal had betrapt zou ze een van hen van een hoge trap hebben geschopt en de ander een mes op de keel hebben gezet.

Maria Duyst van Voorhout (1662-1754) stamde uit een geslacht van staatsgezinde Delftse brouwers, handelaren en stadsbestuurders. Zij werd op haar twaalfde wees. Ze erfde een aanzienlijk vermogen van haar ouders en van haar grootouders. Ze trouwde in 1681 met mr. Dirk van Hoogeveen, die lid

was van de Veertigraad van Leiden. Dirk stierf echter al in 1683. Twee jaar later hertrouwde Maria tegen de zin van haar grootmoeder met Frederik Adriaan van Reede van Renswoude, die schulden had. Binnen acht maanden kregen zij hun enige kind, Johanna Maria, maar het meisje stierf al na ongeveer 14 maanden. In 1686 erfde Maria eveneens het vermogen van haar grootmoeder, maar zou er pas de beschikking over krijgen nadat haar tweede echtgenoot zou zijn overleden.

Tot 1730 woonden ze aan het Lange Voorhout in Den Haag. Maria hield van het Haagse uitgaansleven. Ze was lid van *De Haegsche Sociteyt* en ze was bevriend met Anthonie van Leeuwenhoek. In 1730 was haar echtgenoot betrokken bij de Utrechtse homoseksuelenaffaire, waardoor hij kort het land moest verlaten, maar omdat hij in Renswoude zelf de hoogste rechter was, kon hij daar naar terugkeren. Daarna verhuisden ze naar Utrecht.

Op 12 december 1738 overleed haar man, waardoor Maria de beschikking kreeg over de erfenis van haar grootmoeder. In 1749 maakte Maria haar testament. Daarin bepaalde zij dat haar vermogen bijna geheel ten goede zou komen aan de opleiding van arme jongens in technische beroepen, vooral beroepen die ten dienste van het land konden staan. De leerlingen moesten gekozen worden uit de verstandigst, schranderste en bekwaamste jongens van het Utrechtse Stads Ambachtskinderhuis, het Delftse Weeshuis der Gereformeerden en het Haags Burgerweeshuis. Conform haar laatste wens werd vanaf 1756 de Fundatie van Renswoude opgericht, met vestigingen in Utrecht, Delft en Den Haag, die het onderwijs ter hand nam. Maria overleed in 1754 op 92-jarige leeftijd.

Anna Maria van Schurman (1607-1678) werd geboren in Duitsland, was protestants en vluchtte, 6 jaar oud, met haar ouders naar Utrecht. Zij was zeer intelligent en geïnteresseerd. Op jonge leeftijd sprak zij al verschillende talen en beheerste het Latijn. Daarnaast blonk zij uit in kunst. Zij maakte gravures, beheerste papierknipkunst, was waskunstenares en schilderde pastelportretten. De hoogleraar Voetius was haar buurman; hij doceerde aan de Illustere School. Hij bracht haar in contact met o.a. Jacob Cats en de filosoof Descartes. Hoewel in die tijd alleen mannen aan de universiteit studeerden vroeg zij of voor haar een uitzondering gemaakt kon worden. In 1636 werd ze als eerste vrouw toegelaten. Zij moest echter de colleges volgen vanachter een gordijn zodat de mannelijke studenten haar niet konden zien. In 1669 sloot zij zich aan bij de Labadisten, een mystieke sekte die terug wilde naar de oorsprong van het Christelijk geloof. Zij is nooit getrouwd en had geen kinderen. Zij was echter geen trendsetter dat meer vrouwen gingen studeren. De Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht had vele landelijke afdelingen, ook 1 in Utrecht. In het augustusnummer van het tijdschrift *Oud Utrecht* (92^e jaargang, augustus 2019, artikel geschreven door Marjet Douze) komen twee vrouwen

aan bod die in Utrecht actief in de vrouwenkiesrechtbeweging waren, Nellie Mansfeldt-de Witt Huberts, 1864-1942 en Elizabeth Heijn- Bieren, 1871-1958.

Belle van Zuylen (1740-1805) had het voormalige pand van Schoevers aan de Kromme Nieuwegracht als winterverblijf. Net als veel van de eerder besproken vrouwen was ook Belle eigenwijs en kon goed leren. Haar ouders gaven haar veel gelegenheid tot leren (lessen Engels, Italiaans, Latijn, Duits, muziek, natuurkunde wiskunde en godsdienst. Hierdoor was ze beter opgeleid dan de meeste vrouwen en vaak ook mannen uit haar tijd. Op 19-jarige leeftijd ontmoette Belle op een bal de getrouwde Zwitser David-Louis, baron de Constant de Rebecque, kolonel van een Zwitsers regiment in dienst van de Staten-Generaal. Hieruit ontstond tussen hen een geheime, intensieve, openhartige, meer dan vijftien jaar durende correspondentie.

Na verschillende mannen te hebben afgewezen trouwt zij in 1771 op haar dertigste met Charles-Emmanuel de Charrière en verhuist naar het buitenland. Het lukte niet om kinderen te krijgen. Zij vond het huwelijk een beetje saai. Er is later veel gespeculeerd over mogelijke relaties met andere mannen. Zij voelde zich aangetrokken tot de idealen van de Franse revolutie.

Johanna Westerdijk (1883-1961) stamde uit een gegoede artsenfamilie, studeerde in Amsterdam en werd botanicus en schimmeldeskundige. Zij heeft veel onderzoek verricht naar de iepenziekte. Zij toonde een schimmel aan die de sterfte bij iepen veroorzaakte. In 1917 werd zij buitengewoon hoogleraar in de plantenziektenkunde (fytopathologie) aan de universiteit te Utrecht en was daarmee de eerste vrouwelijke hoogleraar in Nederland. Sinds deze aanstelling zette zij zich in voor vrouwelijke studenten. Zij is niet gehuwd geweest, was een doorzetter, deed veel veldwerk met studenten, maar hield ook erg van feesten. Haar motto was: Werken en feesten vormt schoone geesten.

(wordt vervolgd in de volgende Stichtse Heraut)

100 jaar Vrouwenkiesrecht

door Yvonne Jansen- Linse

Dit jaar, 2019, is het 100 jaar geleden dat het Algemeen Kiesrecht werd ingevoerd: ook vrouwen mochten nu naar de stembus gaan.

De Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht had vele landelijke afdelingen, ook 1 in Utrecht. In het augustusnummer van het tijdschrift Oud Utrecht (92e jaargang, augustus 2019, artikel geschreven door Marjet Douze) komen twee vrouwen aan bod die in Utrecht actief in de vrouwenkiesrechtbeweging waren, Nellie Mansfeldt-de Witt Huberts, 1864-1942 en Elizabeth Heijn- Bieren, 1871-1958. Ook buiten deze Vereniging waren vrouwen actief, binnen talrijke vrouwenverenigingen, zoals bij voorbeeld -binnen de Nederlandse Hervormde

Johanna Westerdijk met links Catharina Cool en rechts To Sluiter in het Phytopathologisch Laboratorium Willie Commelin Scholten te Amsterdam, ca. 1910. ATRIA/COLLECTIE IAN

gemeente te Utrecht - de Vrouwenvereniging ter bevordering van werkzaamheid en welstand in behoeftige huisgezinnen. Vaak op charitatief en godsdienstig gebied dus, maar ook op politiek, emancipatie en onderwijsgebied. In haar lezing op 11 september vertelde Wendy de Keizer over een aantal actieve vrouwen, waarvan er velen zijn geweest, dat hun sporen in de de geschiedenis van Utrecht heeft nagelaten. Zo kwam ook Johanna Westerdijk aan bod, de eerste vrouwelijke hoogleraar in Nederland (zie het verslag van de lezing in dit nummer). Uiteraard is er over haar heel veel te vertellen. Ze werd in 1883 in Nieuwer-Amstel geboren, als dochter van Bernard

Westerdijk en Aleida Catharina Scheffer, die getrouwd waren in Amsterdam, op 18-11-1880. Ze overleed in Baarn, in villa Java.

Zij studeerde in Amsterdam plant- en dierkunde, maar kon niet promoveren. Dat was namelijk nog niet toegestaan voor vrouwen. Hierdoor ging ze na haar studie naar Zürich waar ze promoveerde op mossen.

Al in 1906 werd ze op 23-jarige leeftijd directeur van het Phytopathologisch Laboratorium 'Willie Commelin Scholten' in Amsterdam. Ze had deze functie niet alleen te danken aan haar kunde en leiderschapskwaliteiten, maar bovenal omdat ze als 'goedkoopste' kandidaat was uitgekozen. (historiek.net)

In 1921 werd het in Amsterdam gevestigde Schimmelinstituut en laboratorium, waar Johanna dus directeur van was geworden naar Villa Java in Baarn verhuisd. Johanna Westerdijk was een bijzondere persoonlijkheid. Naast haar gedrevenheid en toewijding als bioloog stond ze bekend om de feesten en partijen die in het instituut in Baarn werden gegeven. Haar levensmotto was: **Van een saai en eentonig leven gaat zelfs een schimmel dood** (universiteitsmuseum.nl).

Op de site met de collecties van het Utrechts archief staan vele vrouwenverenigingen genoemd. Op de site van Atria, Kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis, <https://atria.nl>, veel informatie en digitaal door te zoeken bestanden.

Boek: Buitengewone vrouwen, In de voetsporen van Aletta Jacobs, van Alies Pegtel.

Toelichting Cirkeldiagram van Grada van Drenth

28 september jl hebben Grada en ik, **Joop Gentenaar**, onze briljante bruiloft (65 jaar) gevierd. We hebben 3 kinderen en in totaal 27 nakomelingen. Van de 10 kleinkinderen hebben er 7 een partner, waaronder 1 Nederlandse. De andere partners komen uit Nigeria, Aruba, Spanje, Bosnië en Griekenland. Deze kwartierstaat is nog op de Alexander Numankade ontstaan. Wat betreft namen in de kwartierstaat: Joop Hauer en ik bleken verwant te zijn en eveneens met Rutger Hauer! De tweede link was met de familie Lebbe (Barendina), van hen is de genealogie op internet te zien (genealogieonline).

PROGRAMMA BEGINNERSDAG 9 NOVEMBER 2019

Voor wie: mensen die geïnteresseerd zijn in genealogie maar nog geen of weinig ervaring hebben; ook niet-leden zijn welkom.

Door wie: de dag wordt georganiseerd door de afdelingen Amersfoort e.o., Amsterdam, Gooiland en Utrecht van de NGV.

Plaats: Informatiecentrum NGV, Kosterijland 3, 3981 AJ Bunnik
(routebeschrijving: <https://ontdekjouwverhaal.nl/over-ngv/organisatie/verenigingscentrum/>)

Tijd: zaterdag 9 november van 11:00 tot 15.30 uur.

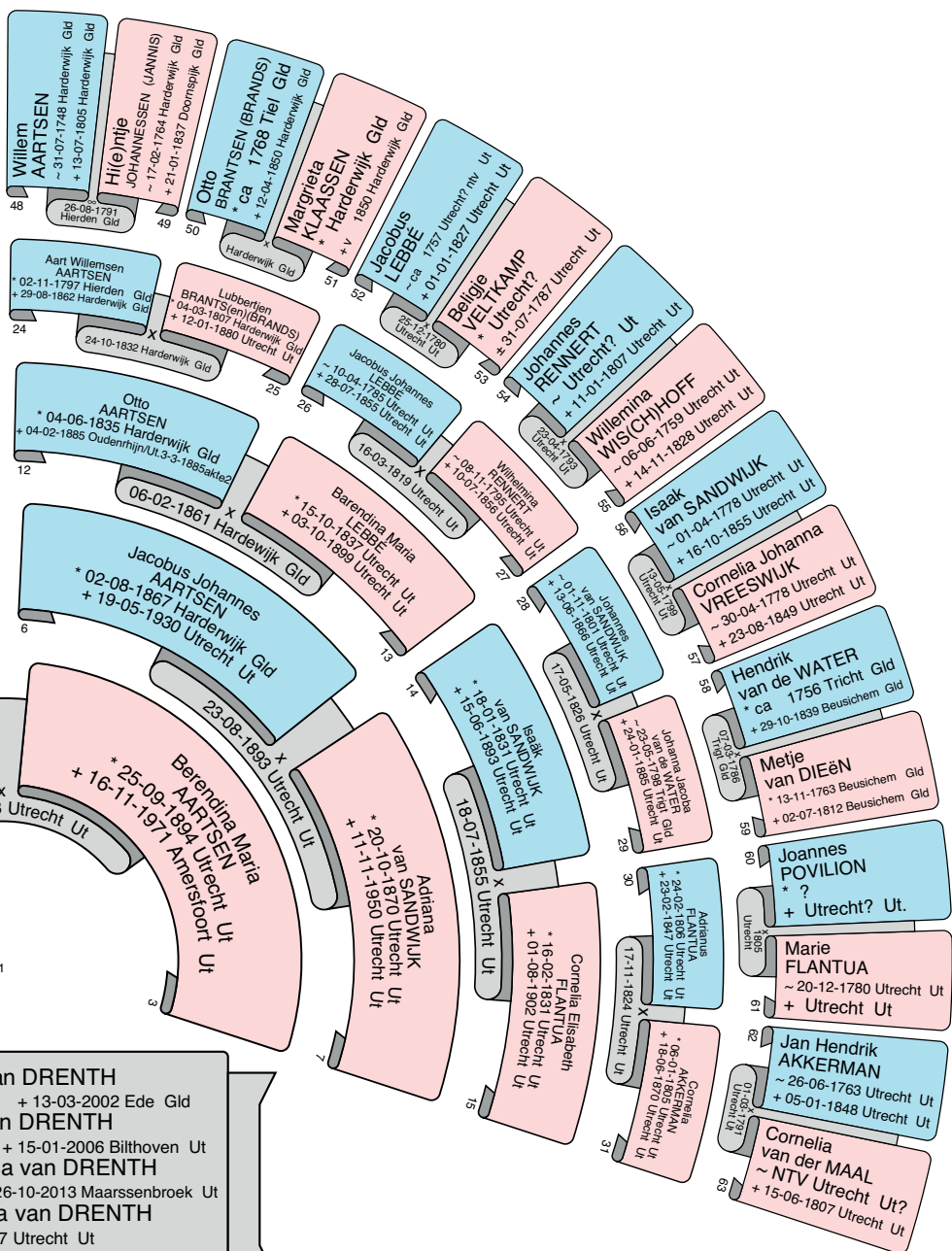
Programma:

<u>Tijd:</u>	<u>Onderwerp/pauzes</u>	<u>Docenten:</u>
11:00	Inloop, ontvangst en kennismaking	
11:30-12:15	Inleiding genealogie	Willem van Maren
12:15-12:30	Korte pauze	
12:30-13:15	Computerprogramma's	Cor van Rooij en Marcel van de Krol
13:15-14:00	Lunchpauze met broodjes	
14:00-14:45	Wat heeft de NGV de genealoog te bieden	Arie van Herk
14:45-15:00	Afsluiting	Casper de Jong
15:00-15.30	Rondleiding door het Informatiecentrum	Arie van Herk

Kosten: deelname is kosteloos maar opgave per email aan voorzitter-utr@ngv.nl is verplicht.

Tenslotte: het aantal plaatsen is beperkt.

TIJDSCHRIFTENNIEUWS

door Hetty Venema

Cronyck de Geyn, jg. 41, nr. 3-2019 (museumwarsenhoeck.nl), Jaap Boersema: Koninginnesluis – sleepvaart (deel 1) [foto's met tekst]; Ton Vis: Tennisvereniging Rijnhuysse 50 jaar [ook rolstoeltennis wordt bij Rijnhuysse beoefend]; Bart Jan Damstra: Veldnamen in Nieuwegein [veldnamen langs de Geindijk en IJssel in Het Klaphek en Zandveld. Kaart uit 1698; militair-topografische kaart uit 1849 als hoogtekaart; veldnamen in het West- en Oost-Nedereind van Jutphaas, kaart uit 1832]; René van Haarlem en Jaap Boersema: Zwemmen in Nieuwegein, deel 1 [geschiedenis van de zwemgelegenheden in Jutphaas, Vreeswijk en Nieuwegein];

De Biltse Grift, jg. 28, nr. 3, september 2019 (historischekringdebilt.nl), Kees Floor: Overtredingen langs de Biltse grift [in 1668 werden in een provinciale verordening regels opgesteld voor de in 1642 in gebruik genomen Biltse en Zeister Grift. Visverbod, het vee mocht niet langs de kanten grazen of water drinken uit de waterlopen. De boetes waren niet misselijk: 3 gulden voor een paard]; Karel Beesemer: Plekken van plezier. Het 'zedeloos' gedrag in het voormalige Natuurbad De Biltse Duinen; Abe Postema: De Bilt toen en nu [De wijk De Leijen afgerond]; Wim Krommenhoek: Kunst in De Bilt: een reis langs beelden in onze gemeente 4a; Ton Meijer: Nogmaals de gloeiende munten; Loes Meijer-Ott: Dingen die voorbijgaan – leveranciers [in de jaren 1950-1960 kwamen de bakker, de melkboer en de groenteman nog aan de deur. De Gruyter en het snoepje van de week]; Fred Kroese: Blauwkapelsdeweg 44 De Bilt: Geschiedenis van een woonhuis [de Blauwkapelseweg was in 1767 een binnendijkje en liep westwaarts via de Voordorpsdijk naar het middeleeuwse plaatsje Blauwkapel en oostwaarts naar de holle Bildt.

Historische Kring Maarsse, jg. 46, nr. 3-2019 (historischekringmaarsse.nl), Wally Smits: De heerlijkheid Maarsseveen; een tweede keus voor Huydecoper [Huydecoper werd in 1637 door koningin Christina van Zweden in de adelstand verheven; Johan Albert graaf van Solms-Braunfels; Frederik Hendrik de Stedendwinger; de vijf schepenen: Jan Cornelissen van Lichtenberch, Jan Cornelis van Nuycop, Peter Martens den Ouden, Gijsbert Aertsz en Herman Jansz Snel]; Ton Simonis: Lofrede bij de inauguratie van Johan Huydecoper; Rob Franse: zó behoud je de historie! In gesprek met Steven de Clercq; Jan Versteegh: Kunst uit de Vechtstreek Deel 7 [Zijdefabriek bekend geworden van de ernaast gelegen luthof Zijdebalen. Jacob van Mollem (1623-1699); sierkan van St. Lukas in Maarsse; Carel Lion Cachet (1864-1945); Theo van Hoytema (1863-1917); Nico Jesse (1911-1976) en Jan Taminiau in Baambrugge; Gea Wulder: Dorpskerk 500 jaar; Ria Tjihuis: De wandeling van

De Pijper in 1916 – een terugblik Deel 8; Hans Sagel: Uit de Oude Schoenendoos Deel 79, Een schoolklas van de Openbare Lagere School in Oud-Maarsseveen [uit het jaar 1925];

Leusden Toen, jg. 35, nr. 3, augustus 2019 (historieleusden.nl; boeken.historieleusden.nl), Jan Hoogendoorn: Raadsel rond Groot Zandbrink (2); Frans van Loenen: Lepeltjes van Leusden; Lia van Burgsteden: Landlopers in Stoutenburg, Achterveld en Leusden [drie geboren Leusdenaren die wegens landloperij werden opgepakt en naar de strafinrichtingen Veenhuizen werden gestuurd: Antonie Berg; Christian Jan van Houten en Cornelis van Nieuwenhuizen. Andere namen: Toon Kleinveld; Jacobus Lobel, vader en zoon; Simpie ofwel Willem de Rijke of Lijke];

Rond Leidsche Rijn & Vleutensche Wetering, jg. 39, nr. 3, september 2019 (histvervdmh.nl), Ad van Zoeren: De Dorpsbarbier vertelt, 120 jaar Haarzuilens en 50 jaar muziekschool Vleuten; Katrien Timmers en John Wendrich: De Haar onthuld (6), Gedenktekens in de tuin rondom Kasteel de Haar; C.W.M. (Kees) Rasch: Het Romeinse Rijk (10): de Romeinse vloot; Veronique Voorn-Verkleij: De transformatie (17), Haarzicht, een wijk met ambitie en een lange geschiedenis [Haarzicht, de eerste volledig gasloze wijk van Leidsche Rijn]; Jan Schutte: Interview met erelid Jaap Bakker uit Vleuten; een wandeling door de tijd, Harmonie Orkest Vleuten 70 jaar!; Klassen- en groepsfoto: VGLO-school in Vleuten [Gerda van Vliet, Nel Pot, Nel Pluck, Hennie Vreeswijk, Jannie Maaswinkel en meer]; Herman van Noordenburg: Herinneringen aan VLeuterweide (5), Karnen [we aten liever margarine uit een pakje. Dat was modern]; Arnold van Dijk: Terug naar Vleuten (20), Als hem; Veronique Voorn-Verkleij: Kijk op een Kiek, een kijk van nu op een kiek van toen (33) De Meerndijk; Ton H.M. van Schaik: Van over het kanaal, Willibrord.

Tips en weetjes door *Hetty Venema*

Belgische oorlogsvluchtelingen die na 1915 in Nederland verbleven kunt u vinden op de databank: vluchtelingen 1914-1918.org; familiegeschiedenis.be/dossiers/eerste-wereldoorlog [Amstelland nr. 115, augustus 2019, p. 29 ev].

Brieven: Mijn brieven naar het ouderlijk huis, Het Zeegat uit, door Herman Elbert Veerkamp. Herman, schreef, als marconist op de grote vaart, honderd brieven naar zijn ouderlijk huis. Deze brieven heeft hij uitgetypt, van foto's voorzien en hiervan bij Pro-Book boeken laten drukken. Deze boeken zijn alleen voor zijn familie bestemd. Maar wellicht brengt het u op een idee.

Postscriptum, P.S. Van liefdespost tot hatemail, door Jet Steinz: de 150 opmerkelijkste Nederlandse brieven bij Uitgeverij Podium

Het Stadsarchief Amsterdam heeft meer fysieke archiefruimte nodig. In Amsterdam Noord is daarom een nieuw archiefdepot neergezet. Gebouw De Bazel aan de Vijzelstraat blijft het publiekscentrum voor onderzoek, tentoonstellingen en evenementen. De officiële opening is gepland in november 2019. Het inzien van stukken uit Noord kan op twee manieren: reserveren in het informatiecentrum voor 12 uur: levering dezelfde dag of reserveren via info@stadsarchief.amsterdam.nl: levering na 2 werkdagen. [Amsterdam.nl].

Familiegeschiedenis in Maastricht, op 23 november oorlogsbronnen. Aanmelden via communicatie@cbg.nl.

Het Gouwedepot bestaat 5 jaar! Op 29 november 2014 werd het Gouwedepot onder enorme belangstelling geopend. Het Streekarchief Midden-Holland, de Archeologische dienst Gouda en het Gemeentearchief Alphen aan den Rijn waren de eerste bewoners van het nieuwe depot, waarin kilometers archieven en collecties worden bewaard. Op 30 november 2019 wordt het vijfjarig bestaan gevierd met gratis rondleidingen achter de schermen, waarbij een aantal verrassingen uit de kast komen. Kijk voor het programma vanaf eind oktober op de website samh.nl.

Juwelen. Tot en met 15 maart 2020 ruim twee eeuwen fabelachtige juwelen en mode. Volgens de regels van de etiquette droegen uitgaande dames geen horloge. Voor de dames die ondanks deze regels 's avonds toch een uurwerkje bij zich wilden dragen, werden de horloges op de meest ingenieuze manieren onopvallend weggewerkt. Ze werden verstopt in wandelstokknoppen, lippenstifthouders, poederdozen of juwelen. Of verborgen achter de vleugels van gouden kevers, die in gesloten toestand juwelenhangers blijken te zijn, die dan a double usage werden genoemd [hermitage.nl].

Lezing: De Meern, een plaats met een eeuwenoude historie, door Kees Rasch op donderdag 14 november 2019, aanvang 20.00 uur, in De Schalm, Oranjelaan 10 in De Meern, kosten € 5,- voor niet leden; opgeven via: activiteiten@histvervdmh.nl.

The Afternet, meer dan een naam in stamboom. Op The Afternet kun je als gebruiker bij leven je digitale erfenis vastleggen [Telegraaf 5 sept. 2019, T26].

Vechtexclusief.nl: cultureel bureau voor de Vechtstreek.

Verborgen verleden van Nederland, TV NPO2 op vrijdags 21.05 uur.

Zand, grind en de historische binnenvaart, honderd jaar zelflossen, een boek van Ko Blok en Jan van 't Verlaat €19,95 bij de boekhandel of Thoth.nl [Rond Leidsche Rijn en Vleutense Wetering, jg. 39, nr. 1 maart 2019].

Zoektocht naar een schadevergoeding.

door J.F. van der Horst

Monsieur Anthonij Schonenberg en Maria van Emmerik verschijnen op 16-04-1794 voor notaris Willem van Dop, waarbij een testament op de langstlevende wordt gemaakt. Bij deze gelegenheid wordt de akte gepasseerd ten huize van de beide comparanten vanwege het feit dat Anthonij Schonenberg ziek te bed ligt en Maria oud is doch beiden mankeren verstandelijk helemaal niets.

Er is in dit testament een clause opgenomen welke inhoudt dat de moeder van de eerste comparant (Anthonij) , zo zij nog in leven is, recht heeft op een legitieme portie. Dit testament wordt, nu bij ziekte van de tweede comparante (Maria) gewijzigd op 18-09-1806 bij notaris P.C. Meijberg.

Maria en Antonij vermaken ieder hun bezittingen op de langstlevende en bovendien vermaakt Anthonij een derde portie aan:

1. Hendrica Schonenberg, dochter van zijn broeder Hendrik Schonenberg;
2. zijn zuster Lijntje Schonenberg gehuwd met Cornelis Verheem of aan de langstlevende;
3. Johanna Eijkelboom huisvrouw van Antonij Phillips, dochter van Cornelis Eijkelboom en van Dirkje Schonenberg; bij vooroverlijden van Johanna erven haar kind of kinderen.

Maria vermaakt haar broer Michiel van Emmerik een gouden ketting met fluwelen boord, een paar juwelen bellen en een blauwe zijden rok. Na het overlijden van Maria op 22-11-1806, vindt er voor notaris M.J. van Buuren een boedelscheiding plaats op 27-04-1808. Hierbij gaat de helft naar haar weduwnaar Antonij Schonenberg, de andere helft gaat naar de kinderen van haar drie broers, Michiel, Antonij en Jacobus van Emmerik.

Op 11-12-1815 overlijdt Anthonij Schonenberg en volgt voor notaris G.H. Stevens op 02-08-1816 de scheiding en verdeling van zijn nalatenschap. Echter op 22-10-1813 heeft Anthonij zijn testament nog gewijzigd. Er vervielen enige legaten en tot erfgenamen werden benoemd:

1. Hendrika Schonenberg, huisvrouw van Hendrik Knopper, goudslager, wonende in de Bakkersteeg;
2. Johanna Eijkelenboom, huisvrouw van Anthonij van Bemmelen, tuinman, wonende in de Schalkensteeg (Schalkwijkstraat)

3. En de kinderen van Cornelis Verheem gehuwd met zijn zuster Francijntje Schonenberg.

Cornelis van Hardenbergh, 1800-1840
Het Utrechts Archief, Beeldbank catalogusnr. 36362

Eén van die kinderen is Martijntje Verheem, huisvrouw van Jan Visser en zij erft onder andere een berm gelegen onderaan de stadswal buiten het Maria of Kermis Waterpoortje, ingericht als blekerij, Als ook een huizinge of toren daarop staand, wijk D 598, ter waarde van 600 gulden. Waarvan de eigendom door Anthonij Schonenberg werd verkregen ingevolge koopcontract gepasseerd voor notaris Brouwer te Utrecht, 21 augustus 1809.

In de memorie van successie bij het overlijden van Jan Visser te Utrecht op 01-03-1839 lezen we dat het gaat om de erfhuur van een huis en blekerij, gelegen te Utrecht, beneden de stadswal bij het Mariawaterpoortje, wijk D nr. 598, kadastraal sectie C nr. 2791 en 2792. In 1832 zijn deze percelen volgens het kadaster eigendom van de stad Utrecht. Maar in de op 22-07-1845 door notaris N. de Graaf opgemaakte boedelbeschrijving van de nalatenschap van Jan Visser wordt geconstateerd dat tot de gemeenschappelijke boedel heeft behoord een opstal op een berm, gelegen te Utrecht aan den voormalige stadswal, tussen de Catharijnepoort en de gewezen Tolsteegpoort, waarvan de opstal door de Regering der Stad Utrecht is geamoveerd en den boedel uit dien hoofde een actie tot schadevergoeding heeft.

Op 22-05-1846 volgt de scheiding en verdeling van de nalatenschap en uit die acte, eveneens gepasseerd door notaris de Graaf, blijkt dat er nog niets is gebeurd, want vooralsnog zal het recht tot schadevergoeding, dat de boedel heeft ten laste van de Regering der Stad Utrecht tussen de deelgenoten onverdeeld zal blijven. Er gebeurt dus nog even niets, maar wekt wel de indruk dat de erfgenamen voornemens zijn het er niet bij te laten zitten. Of dat ook werkelijk waar is, is de vraag, want de zoektocht in de archieven van het gemeentebestuur van Utrecht is (tot nog toe) niets gevonden. Zouden ze het er toch bij hebben laten zitten? Misschien wel, want bij de openbare verkoop van alle onroerend goed op 27 januari 1872, na het overlijden van Martina Verheem, de weduwe van Jan Visser op 28 november 1871, is er nergens meer sprake van erhuur van grond of van het gesloopte huisje aan de stadswal. Niet in de acte van verdeling van de boedel onder de erfgenamen, opgemaakt op 23 februari 1872 door notaris A.J. van Gruting, noch in de acte van veiling en toewijzing van alle onroerend bezit, eveneens opgemaakt door notaris A.J. van Gruting. Die 600 guldens van 1846 zouden nu ongeveer een waarde hebben zo rond de 5550 euro. Toch ook nog wel de moeite waard ?

Bronnen: Steengoed nr. 27-1998 (UMF), Notariële Archieven Utrecht en Beeldbank HUA.

Politieverslagen brigadier Roskam

(Vervolg van Stichtse Heraut 31^e jg, nr 3, augustus 2019)

door Hetty Venema

22 September stak een 83-jarige bewoner van perceel Paulus Potterstraat 28 de haard aan, zonder dat deze haard aangesloten was op het rookkanaal. De gevolgen bleven niet uit, zijn 81-jarige echtgenote geraakte buiten bewustzijn terwijl hij zelf daar ook niet ver van af was. Gelukkig kwam een kennis op bezoek die de toestand direct overzag en voor de nodige hulp zorgde. De vrouw is door een in die straat wonende arts en met behulp van een zuurstofkoffer van de G.G. en G.D. weer bij kennis gebracht. De brandweer heeft de brandende haard in de tuin geplaatst, zodat alles met een sissert afliep.

25 September ontstond, bij het stoken van de kachel, een sterke rookontwikkeling in perceel H. de Keijzerstraat 49 bis, zodat de bewoner een begin van brand vermoedde en de brandweer waarschuwde. Bij onderzoek door deze instantie bleek, dat er stukken steen en steengruis uit de schoorsteen in het rookkanaal van de kachel was gevallen, zodat deze verstopt was en de rook in de kamer kwam. De brandweer bepaalde zich tot het verwijderen van het steengruis uit het rookkanaal.

29 September ontstond een begin van brand in de bij sacristie van de Aloysius Kerk aan de Adriaan van Ostadelaan. De koster die deze brand ontdekte, bluste deze met enige emmers water. De brandweer was van mening, dat de oorzaak van deze brand, gelegen was in brandend tabak, de aanwezige geestelijke meende echter de oorzaak in een gevallen stukje brandende wierook te moeten zoeken. De schade was gering en beperkte zich tot een gedeeltelijk verbrande deur, een actetas en een kerkjasje.

Dat de verhouding van het personeel onderling nog goed is heeft de a.v.p. A. Bekkema wel ondervonden. De a.v.p. A. Bekkema is reeds enige weken ziek en maakte zich daarom ongerust over zijn aardappels die hoognodig uit de grond moesten. Dat kwamen zijn collega's te weten, de koppen werden even bij elkaar gestoken en op Zaterdag 19 September, te 9 uur, togen een 6-tal collega's (t.w. H.a.v.p. J. Patist en de a.v.p. 's J. v.d. Mars, C. Bakker, M. Dissel, J. Smelt en A. Mackaaij) die of vrij of late dienst hadden, naar het land van A. Bekkema en hebben voor hem de aardappels gerooid, opgezakt en thuis bezorgd. Dat dit bij Bekkema in goede aarde viel behoeft wel geen betoog.

Het laatste deel van de politieverlagen zal in een komend nummer van de Stichtse Heraut worden opgenomen.

Verwerving.

Door Hetty Venema

Net als u vraag ik mij ook vaak af: verdwijnen straks alle foto's, ansichtkaarten en papieren in een container? Want geen van mijn kinderen is geïnteresseerd in deze erfenis.

Mijn oma De Boer (1878-1950) logeerde veel en lang bij haar vijf kinderen. Zo verhuisde zij in 1939 uit Amsterdam naar haar jongste zoon Wil. Wil had nog maar net in Hoograven aan de Julianalaan zijn winkel Boer's Warenhuis geopend of zijn verloofde nam de benen. En in tegenstelling tot heden konden de jongens toen niet voor zichzelf zorgen. Of opa De Boer dat dan wel kon? Hij werkte nog bij de Woningbouwvereniging in Amsterdam-Noord. De huur van hun woonhuis in de Meeuwenlaan werd in ieder geval opgezegd en hij trok in bij zijn zus Cato en zwager Ben van der Werf op de Hoofdweg 166-I in Amsterdam. Oma beviel haar vrije leventje wel. Want zij zorgde dan wel voor het natje en droogje van jongste zoon, de andere kinderen werden niet vergeten. Zij logeerde veel en langdurig bij haar dochters. Haar oudste zoon Karel verbleef met vrouw en kinderen in Nederlands-Indië. Tijdens deze

logeerpartijen verstuurd zij ook weer vol beschreven ansichtkaarten aan haar kinderen. Die op één of andere manier bij mijn moeder terecht kwamen. En mijn moeder bewaarde weer veel. Die ansichtkaarten heb ik inmiddels teruggestuurd aan nichtjes, de desbetreffende kinderen van mijn tantes. Vanzelfsprekend eerst de voor- en achterkant van de ansichtkaarten gescand. Hier heb ik geen kopzorg meer over.

Omdat mijn moeder dus veel bewaarde heb ik aardig wat archiefdozen (ja, net als een officieel archief) van mijn ouders op mijn werkkamer staan. Zo ook een dik modelboek van haarden en kachels, oliestellen en serviesgoed uit het jaar 1940, een aanstellingsbrief van mijn vader (1904-1987) als kantoorbediende en later als vertegenwoordiger, een verklaring uit 1943 dat mijn vader in tegenstelling tot wat op zijn persoonsbewijs staat weer op kantoor werkt, omdat er een grote personeelsschaarste was. Dit alles van Gebr. Van Leer, van de Prins Hendrikkade uit Amsterdam. Ook een foto waarop mijn vader als jongste bediende, hij moest nog twaalf jaar worden, tussen het volwassen kantoorpersoneel staat van de Scheepswerf Verschure, eveneens in Amsterdam. Twaalf jaar! Eerst melk bezorgen (mijn grootvader had een melkzaak in de derde Hugo de Grootstraat 12), dan als jongste bediende naar Verschure en 's avonds werd hij thuis weer aan het werk gezet. En toen viel mijn oog op het woordje *Verwerving* op de website van De Bazel. Iedere tweede dinsdag van de maand kan men hier zijn papieren (ook digitaal) aanleveren tussen 14.00 en 16.00 uur.

Wow, dat was het. Toch maar eerst een e-mail gestuurd met de vraag of zij in het bovengenoemde interesse hadden voordat ik mij een breuk sjouwde naar de Vijzelstraat. En ja, dat hadden ze. En wat was ik blij dat kleinzoon Mats voor mij het sjouwwerk overnam. Wij zijn daar hartelijk ontvangen, hebben tekst en uitleg gehad hoe en waar de spullen worden opgeborgen. En niet veel later kregen we de link waaronder wij de ingeleverde papieren –over ca. een half jaar- kunnen terugvinden. Ook wordt er regelmatig een uitnodiging verstuurd door De Bazel aan degenen die persoonlijke bezittingen hebben afgestaan om met elkaar kennis te maken en elkaars spullen te bekijken.

Hoera, mijn vader wordt straks niet in de container gegooid, maar ligt veilig, en straks voor iedereen toegankelijk, in het Amsterdams Archief.

PALEOGRAFIE

Transcriptie van Stichtse Heraut 4, 2016

Compareerden die edele erentrijcke joffrou
Susanna van de Perre weduwe wijlen de edele heer Bon-
avonture Broen, wonende alhier binnen Utrecht, ende
verclaerde met hande mijns notaris als haren gecooen
voocht geconstitueert ende machtich gemaect te hebben
als haer edele doet bij deesen den edele heere Hendrick
Momme, schepen op Batavia, omme wt haers con-
stituante naeme ende van harent wegen te vorderen
lichten ende ontfangen van de heere Johan van Hammen ofte
wt zijn edele handen de naevolgende juweelen haer com-
parante competerende onder den voors. heere Hammen be-
rustende alse twee agaat madalen, een Christus
ende Lieve Vrouwen hoofd, een paternoster van christall,
een tachijn with coraell ofte de penningen van dien,
die daer van mogen sijn geprocedeert, indien de selve ofte
eenige van dien mochten weesen vercoft van sijn lichtinge
ende ontfangh behoorlijck te quiteeren ende voorts te doen
dat tot vorders lichten ende ontfangh van voors. juwelen
ofte penningen daer van gecomen nodich weesen sall ende sijn
constituante doen soude connen ende mogen cum potes-
tate substituerende ad lites is 't nooth. Belovende
't selve van weerden te houden onder verbant als nae rechten

INHOUD

**Stichtse Heraut, 31ste jaargang, nummer 4, november 2019,
bladzijde 73 tm 96**

Van de redactie.....	73
Van de voorzitter.....	74
Genealogische vraag.....	74
Afdelingsnieuws	
agenda ALV.....	75
Notulen ALV.....	75
Nieuwe leden.....	77
Lezingen	
Verslag lezing Wendy de Keijzer.....	77
100 jaar Vrouwenkiesrecht.....	81
Programma Beginnersdag 9 november.....	83
Cirkeldiagram van Grada Drenth.....	84
toelichting van Joop Gentenaar.....	83
Tijdschriftennieuws.....	86
Tips en weetjes.....	87
Diversen:	
Zoektocht naar een schadeloosstelling, Hans vd Horst.....	89
Politieverslagen deel 3 door Hetty Venema.....	91
Verwerving, Hetty Venema.....	92
Paleografie	
transcriptie oude opgave.....	94
nieuwe opgave.....	95
Inhoudsopgave.....	96